

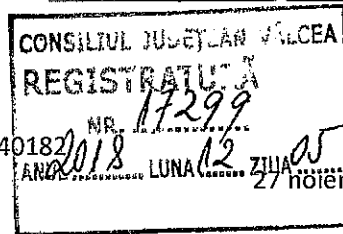
REALITYCHECK
Open a door. Shine a light.

Asociația Reality Check
Bd. I.C. Brătianu 44, sc. A, et. 6, ap. 63, București 030177, România
Telefon: 0771 052 089 Email: alina@realitycheck.ro, www.realitycheck.ro

Către: Președinte – Constantin Rădulescu

CONSILIU JUDEȚEAN VÂLCEA

Adresa: Str. General Praporgescu, Nr. 1, Râmnicu Vâlcea, Cod Poștal 240182

Bună ziua,

Vă transmitem alăturat sumarul executiv al studiului realizat de Asociația Reality Check cu privire la monitorizarea implementării *Legii 248/2015 privind stimularea participării în învățământul preșcolar a copiilor din familii defavorizate*, prin tichete sociale în valoare de 50 de lei pe copil pe lună.

Legea a intrat în vigoare în februarie 2016, cu fonduri alocate de la bugetul de stat pentru peste 107.000 de copii, dar de ea beneficiază în prezent mai puțin de jumătate dintre aceștia. Studiul atașat prezintă condițiile în care legea poate fi aplicată cu succes și recomandări privind îmbunătățirea modului de implementare.

Vă rugăm pe această cale să sprijiniți demersul nostru prin publicarea acestui studiu pe site-ul instituției dumneavoastră și diseminarea lui către asistenții sociali și primăriile cu care lucrați. O informare mai bună a specialiștilor cu responsabilități privind aplicarea acestei legi va ajuta la creșterea numărului de copii defavorizați care îndeplinesc criteriile de venit pentru a primi tichetele sociale, dar care încă nu beneficiază de lege.

Raportul complet de evaluare a modului în care se implementează această lege poate fi descărcat la <https://www.realitycheck.ro/proiect/monitorizare/>.

Analiza arată că sunt mai multe căi prin care legea poate fi aplicată cu succes, însă în toate este necesar să existe (1) o comunitate tolerantă, (2) cel puțin o instituție publică, ideal primăria, dar posibil și școala, care să își asume rolul de motor al implementării legii și să ajute părinții să își înscrie copiii la grădiniță și să solicite tichetele sociale.

Raportul prezintă și o serie de recomandări pentru creșterea numărului de copii care beneficiază de lege, cum ar fi:

- Formarea de echipe județene comune de monitorizare și mentorat** pentru echipele locale (specialiști din cadrul AJPIS, ISJ și DGASPC care să sprijine asistenții sociali și profesorii în aplicarea legii).
- Campanie de informare a părinților cu privire la lege și la importanța grădiniței pentru toți copiii**, indiferent de situația lor economică și de statutul social. Această campanie este importantă atât pentru părinții săraci, cât și pentru creșterea empatiei în rândul părinților cu o situație economică mai bună.
- Simplificarea metodologiei de solicitare a stimulentei – includerea din oficiu în program a copiilor de vârstă preșcolară, înscriși la grădiniță, din familiile beneficiare de venit minim garantat și de alocație pentru susținerea familiei, care se încadrează în pragul de venit** (cu acordarea posibilității de opt-out) – acești copii sunt oricum eligibili ca venit, conform legii, iar modificarea ar asigura din start un număr mai mare de copii înscriși în program.
- Adăugarea în normele de implementare a unor responsabilități clare pentru asistenți sociali și profesori** cu privire la informarea și consilierea părinților, înscrierea la grădiniță a copiilor săraci și sprijin pentru părinți în întocmirea dosarului de solicitare a stimulentei – pentru a reduce situațiile în care copiii nu beneficiază pentru că părinții nu au știut cum să solicite stimulentele.
- Analiză cu privire la oportunitatea modificării legii în sensul creșterii pragului de venit pentru copiii eligibili (acum 284 de lei/membru de familie/lună) și a valorii stimulentei (acum 50 de lei/copil/lună)**. Ambele au rămas la fel ca în 2015, deși și salariul minim, și inflația au crescut. O variantă care poate fi analizată bugetar ar fi includerea tuturor copiilor din familiile beneficiare de ASF (prag: 530 lei/lună/membru de familie).

Fundația pentru
Dezvoltarea
Societății
Civile

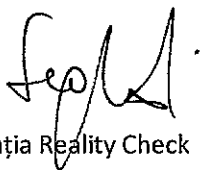
Asociația Reality Check continuă discuțiile cu Ministerul Muncii și Justiției Sociale și cu Ministerul Educației Naționale, pentru revizuirea normelor metodologice, și dialogul cu membri ai Parlamentului privind oportunitatea unor amendamente la lege, care să faciliteze aplicarea ei mai largă.

De asemenea, pe lângă raport am dezvoltat și un instrument de monitorizare a aplicării legii, pe care l-am prezentat deja autorităților publice centrale și vom lucra împreună pentru a vedea în ce măsură acesta ar putea fi folosit începând cu acest an școlar. Modelul acestui instrument se găsește în Anexa 4 a studiului nostru.

Prin urmare, dacă aveți observații cu privire la acest studiu sau recomandări, sau dacă doriți să vă punem la dispoziție instrumentul de monitorizare a legii, vă rog să îmi scrieți la adresa alina@realitycheck.ro sau să mă contactați la nr. de telefon 0771 052 089.

Cu mulțumiri și considerație,

Alina Seghedi
Președinte, Asociația Reality Check

Studiul cu privire la evaluarea modului în care este aplicată această lege a fost realizat în cadrul proiectului Monitorizarea Legii 248/2015, implementat de Asociația Reality Check cu sprijinul financiar al Fondului pentru Inovare Civică, un program dezvoltat de Fundația pentru Dezvoltarea Societății Civile, în parteneriat cu Romanian-American Foundation, sprijinit de Enel România, Raiffeisen Bank și Ursus Breweries.

Asociația Reality Check este o organizație neguvernamentală care are ca misiune sprijinirea dezvoltării de politici publice cu impact, gândite în favoarea cetățenilor și aplicate eficient și corect. Una dintre direcțiile strategice ale organizației este realizarea de evaluări și studii de impact cu privire la legi și programe naționale, în special în domeniul intervențiilor integrate de combatere a sărăciei.

Mai multe detalii despre activitatea Reality Check găsiți la www.realitycheck.ro.

- b. **Generalizarea folosirii de către primării a serviciului PatrimVen** (furnizat de ANAF) și pentru obținerea adevărinței de venit pentru familiile care nu au VMG sau ASF, dar solicită stimulentele. Aceasta ar reduce costurile părinților care trebuie să meargă în orașe (uneori greu accesibile) pentru a obține adevărința de la ANAF și ar simplifica depunerea cererii pentru lege.
3. **Adăugarea în normele de implementare a unor responsabilități clare pentru asistenții sociali și profesori** cu privire la informarea și consilierea părinților, identificarea și înscrierea la grădiniță a copiilor săraci și sprijin pentru părinți în întocmirea cererii/dosarului – pentru a reduce situațiile în care copiii nu beneficiază pentru că părinții nu au știut de lege sau cum să solicite stimulentele⁵.
4. **Analiză cu privire la oportunitatea modificării legii prin creșterea pragului de venit pentru copiii eligibili și a valorii stimulentele.** Ambele au rămas la fel ca în 2015, deși și salariul minim, și inflația au crescut. În unele localități, numărul copiilor eligibili a scăzut pentru că familiile nu s-au mai încadrat ca venit, deși erau aproape de pragul stabilit de lege. O variantă care poate fi analizată ar fi includerea tuturor copiilor din familiile beneficiare de ASF (prag: 530 lei/lună/membru de familie).

II. 1. Recomandări pentru creșterea nivelului de pregătire instituțională:

i. Pentru a avea o forță de muncă suficientă la nivelul primăriei⁶

1. **Simplificarea pașilor birocratici necesari pentru prelucrarea dosarelor de solicitare a stimulentele** (ar reduce volumul de muncă al angajaților primăriei):
 - a. **Campanie de informare în rândurile angajaților primăriilor**, care să clarifice condițiile de eligibilitate pentru lege și actele obligatorii (o mai bună informare ar evita eforturi dublate, pe care asistenții sociali le fac pentru a fi siguri că nu greșesc când au neclarități).
 - b. **Digitalizarea anchetei sociale/procesului de colectare de date în comunitate**, pentru toate beneficiile sociale (aceasta ar simplifica major munca asistenților sociali din primărie și ar ușura actualizarea datelor, completarea dosarelor și monitorizarea beneficiarilor).
2. **Sprijin pentru primăriile cu mulți beneficiari de asistență socială și un aparat de asistență socială mic** – acestea ar putea fi prioritizate de către Ministerul Muncii și Justiției Sociale când implementează proiecte europene sau elaborează politici publice în domeniul social.
3. **Punerea în comun de resurse umane specializate în asistența socială**, pentru oferirea de beneficii și servicii sociale, în general, și pentru o mai bună aplicare a acestei legi, în special.

ii. Pentru a avea o colaborare mai bună între instituțiile locale (primărie – grădiniță/școală)

1. **La nivel central, formarea unei echipe comune de analiză și monitorizare a implementării legii din partea Ministerului Educației Naționale și Ministerului Muncii și Justiției Sociale.**
 - a. Continuarea realizării de **studii anuale și analize de impact** cu privire la aplicarea legii. Detalierea analizei pentru identificarea altor aspecte care ar putea crește impactul legii.
 - b. **Exercițiu regulat de monitorizare și evaluare** – vezi model chestionar de evaluare propus.
2. **La nivel județean, formarea de echipe comune de monitorizare și mentorat** pentru implementarea legii: (1) implicarea inspectoratelor în monitorizare și mai ales sprijin pentru educatoare și (2) implicarea AJPIS și DGASPC în procesul de monitorizare și mentorat/sprijin.
3. **La nivel local, introducerea în normele metodologice a unor responsabilități comune pentru personalul primăriei și al grădinițelor** implicat în implementarea legii, în special cu privire la identificarea și înscrierea copiilor săraci la grădiniță și în program. Acest lucru ar putea fi făcut integrat cu programul pilot de dezvoltare a Serviciilor comunitare integrate, pe care îl implementează Ministerul Muncii și Justiției Sociale începând din septembrie 2018.

⁵ În prezent, normele de implementare prevăd acordarea stimulentele pe baza cererii părinților, dar nu prevăd responsabilități pentru angajații publici în direcțiile descrise mai sus.

⁶ Serviciile Publice de Asistență Socială (SPAS) din cadrul primăriilor au în general personal puțin, de multe ori nespecializat și cu o mare încărcătură de lucru pentru toate beneficiile și serviciile sociale din responsabilitatea lor (deseori, comunele medii și mici au unu, cel mult doi angajați în SPAS, dintre care e posibil ca niciunul cu studii superioare de asistență socială, ci să fie doar referent/lucrător social, dar cu responsabilități pentru toate tipurile de asistență socială din localitate). Procedurile de aplicare ale legii 248/2015, chiar dacă nu sunt excesiv de greoaie, implică un volum de muncă pentru asistenții sociali, care poate fi simplificat. Nu vom insista asupra recomandărilor cu privire la creșterea forței de muncă din cadrul SPAS-urilor, deoarece acestea necesită o regândire masivă a sistemului de asistență socială din România. Ministerul Muncii deține însă datele necesare pentru analiză.

II. 2. Recomandări pentru stimularea unui mediu social incluziv

- i. **Pentru a crește motivarea personalului grădiniței cu privire la implementarea programului:**
 1. **Implicarea inspectoratelor școlare** - sprijin și motivare a profesorilor și directorilor.
 2. **Ușurarea efortului profesorilor**, în două direcții:
 - a. **Oferirea de rechizite în grădinițe, pentru copiii preșcolari eligibili pentru lege** – sunt deja fonduri europene alocate în acest sens prin POAD (Programul pentru Ajutorarea Persoanelor Defavorizate). E necesar ca Ministerul Educației trebuie să grăbească implementarea programului, pentru acest an școlar – astfel ar îndepărta o povară financiară importantă care acum le revine educatoarelor, când părinții nu pot contribui.
 3. **Catalog unic de prezență, la vedere, pe formatul legii 248/2015** – armonizarea formularului de notare a prezenței, introdus de legea 248, cu catalogul educatoarei. Un instrument unic ar elimina efortul dublu de notare a prezenței, pe care îl fac educatoarele.
 - a. **Clarificări trimise de Ministerul Educației Naționale către grădinițe**, pentru a evita neînțelegeri care pot exclude copiii (cum ar fi părinți informați greșit că nu pot primi tichete sociale pentru o singură absență a copiilor).
 4. **Campanii de sensibilizare a personalului din grădinițe**, cu privire la incluziunea copiilor săraci.
 5. **Specificarea în normele metodologice a unor responsabilități ale profesorilor și mediatorilor școlari în aplicarea legii și includerea unor sancțiuni**. Ex: responsabilități clare pentru profesori de identificare și înscriere a copiilor, responsabilități de monitorizare și evaluare pentru ISJ.
- ii. **Pentru a crește gradul de toleranță al comunității privind incluziunea copiilor săraci**
 1. **Campanie națională de informare și sensibilizare cu privire la importanța grădiniței pentru toți copiii** – mesaje care să crească toleranța și empatia atât în rândurile părinților cu posibilități materiale mai bune, cât și în rândurile personalului școlilor și primăriilor.
 2. **Recomandări scrise din partea Ministerului Educației Naționale, privind derularea de activități incluzive în școli și grădinițe** (ședințe și activități comune cu toți părinții, cursuri de educație incluzivă pentru profesori și personalul școlii, activități extracurriculare comune etc.).
 3. **Stimularea unei atitudini de respect față de părinți și copii din partea reprezentanților autorităților publice locale** – pot fi create programe de schimbări de comportament pe termen lung, în rândurile angajaților publici, de exemplu prin stimularea Grupurilor de Acțiune Locală.

III. Recomandări pentru creșterea motivației angajaților primăriei:

1. **Implicarea primarilor în stimularea aplicării legii** – campanie de informare în primării.
2. **Mentorat și activități de informare mai bună a angajaților primăriei privind metodologia**, pentru a le ușura munca și a le crește gradul de confort în aplicarea legii - ar putea fi inițiate de Ministerul Muncii și Justiției Sociale, prin Agențiile Județene de Plăți și Inspecție Socială și Direcțiile Generale de Asistență Socială și Protecția Copilului, în parteneriat cu Instituțiile Prefectului. O serie de clarificări trimise de ministere către primării cu privire la norme ar putea evita neînțelegeri care pot exclude copiii (ex: asistenți sociali care nu au înțeles că nu trebuie să ia în calcul pământuri sau bunuri, ci doar veniturile, sau au înțeles că trebuie să ceară actele de identitate în original ale ambilor părinți – excluzând copiii cu un părinte plecat în străinătate).
3. **Măsuri de motivare pozitivă** – având în vedere faptul că, în cadrul interviurilor noastre, nu am întâlnit niciun asistent social care să nu spună că legea, în sine, este bună și necesară, chiar dacă unii au subliniat un volum mare de muncă în general, credem că ar fi utilă realizarea de analize mai detaliate pentru a înțelege motivațiile asistenților sociali. Demotivarea ar putea fi explicată de volumul mare de muncă (caz în care simplificările administrative ar putea ajuta indirect), salariul, lipsa de apreciere (din partea șefilor, a părinților, a comunității) etc.
4. **Specificarea în normele metodologice a unor responsabilități ale angajaților primăriei în aplicarea legii și includerea unor sancțiuni**. Ex: responsabilitatea asistenților sociali de a se asigura că toți părinții beneficiari de VMG și ASF sunt informați cu privire la lege, sau participarea lor la identificarea și înscrierea la grădiniță a copiilor eligibili pentru lege, împreună cu profesorii.